Lietas arhīva Nr. CA-0075-23
ECLI:LV:LAAT:2023:0412.C12188822.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rēzeknē 2023.gada 12.aprīlī

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Inguna Tabore,
tiesnese Valentīna Lohova,
tiesnesis Ilmārs Stivriņš,
ar sekretāri Danu Rezuni,

piedaloties prasītājas /pers. A/ pilnvarotai pārstāvei zvērinātai advokātei Lilijai Kalniņai un atbildētāju /pers. B/ un /pers. C/ pilnvarotai pārstāvei zvērinātai advokātei Ritai Jurevičai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2022.gada 31.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ 2022.gada 11.jūlijā iesniedza tiesā prasību pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu, un pamatojoties uz Civillikuma 1., 1415., 89.,1753., 1759., 1765.pantu lūdza tiesu:

- atzīt par spēkā neesošu /pers. B/ un /pers. C/ 2019.gada 19.augustā noslēgto līgumu, ar kuru nekustamais īpašums /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs/, pielīgts /pers. C/ kā laulātā atsevišķa manta, un 2020.gada 24.aprīlī reģistrēts zemesgrāmatā;
- atzīt, ka minētais nekustamais īpašums /nosaukums/ pieder /pers. B/;
- vērst parāda piedziņu pēc Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta sprieduma lietā Nr.C12195820 par 38 343,30 *euro* piedziņu, uz /pers. B/ un /pers. C/ piederošo nekustamo īpašumu;
- piedzīt no /pers. B/ prasītājas labā likumiskos procentus par parāda samaksas kavējumu par laiku no 2020.gada 25.jūnija līdz 2022.gada 25.jūnijam 3638,78 *euro*;
- noteikt atbildētājam /pers. B/ pienākumu līdz pilnīgai parāda samaksai prasītājai maksāt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās parāda summas;
- piedzīt no atbildētājiem prasītājas labā visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[1.1] Daugavpils tiesa ar 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820 no /pers.B/ /pers.A/ labā piedzina parādu 30 323,13 *euro*, likumiskos nokavējuma procentus 6706,54 *euro*, tiesas izdevumus 1313,63 *euro*, kopā 38 343,30 *euro*, nosakot prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus par laiku līdz sprieduma izpildei. Spriedums stājās spēkā 2021.gada 24.augustā, bet /pers. B/ labprātīgi spriedumu nav izpildījis.

[1.2] Nekustamais īpašums – zemes gabals, dzīvojamā māja un 8 palīgēkas ar kadastra Nr./numurs/, kas atrodas /adrese A/ /pers. B/ piederēja kopš 2002.gada 3.janvāra.

Pamatojoties uz 2019.gada 19.decembra līgumu, atbildētāja īpašuma tiesības izbeidzās 2020.gada 24.aprīlī, un šo īpašumu ieguva /pers. C/ kā laulātās atsevišķo mantu.

[1.3] Pirms līguma koroborēšanas zemesgrāmatā, atbildētājs saņēma prasītājas 2020.gada 4.aprīļa pirmstiesas pretenziju par kavētajām parādsaistībām, un 2020.gada 17.aprīlī sniedza atbildi uz pretenziju. Turklāt 2020.gada 11.septembra paskaidrojumā tiesai, lietā par parāda piedziņu, atbildētājs atzina parādsaistību esību.

[1.4] Prasītāja lūdza vērst piedziņu uz atbildētāja mantu – minēto nekustamo īpašumu, jo citādi nav iespējams izpildīt tiesas spriedumu par parāda piedziņu. Atbildētājs izvairoties no saistību izpildes un rīkojoties negodprātīgi, noslēdza līgumu ar sievu, tādējādi sprieduma izpildi padarot par neiespējamu.

[2] Rakstveida paskaidrojumos atbildētāju pārstāve zvērināta advokāte Rita Jureviča prasību neatzina, lūdza to noraidīt.

[2.1] Atbildētāji 2019.gada 19.decembrī noslēdza līgumu par laulāto mantas sadali, un tam par iemeslu bija prasītājas un viņas brāļa /pers. B/ ģimenes strīds 2019.gada jūnijā.

[2.1.1] Atbildētāju iegādātais nekustamais īpašums atradās tieši blakus vecāku mājām un prasītāja ļoti aktīvi piedāvāja palīdzību īpašuma iegādē. Atbildētāju ģimene tobrīd dzīvoja dzīvoklī, kas bija privatizēts par /pers. C/, viņas tēva un tantes privatizācijas sertifikātiem.

Nekustamā īpašuma /nosaukums/ iegādei atbildētājiem naudas nebija, un īpašums tika nopirkts par prasītājas naudas līdzekļiem, bet atbildētāji apņēmās naudu atdot.

[2.1.2] No atbildētājai piederošā dzīvokļa pārdošanas 2004.gadā saņemtā nauda un daļēji uzkrātā nauda tika atdota prasītājai, pilnībā atmaksājot prasītājai viņas iedoto naudu.

[2.1.3] Pēc 2019.gada jūnija konflikta starp prasītāju, /pers. B/ un pārējiem brāļiem un māsām, prasītāja sāka nepamatoti pieprasīt no /pers. B/ neesošu parādu.

/pers. B/ piekrita samaksāt 4000 *euro*, bet ņemot vērā, ka viņam nebija šādu naudas līdzekļu, /pers. C/ pēc /pers. B/ lūguma piekrita veikt maksājumus prasītājai. Līdz ar to laulātajiem radās nepieciešamība noslēgt līgumu par laulāto mantas sadali.

[2.1.4] Saskaņā ar 2019.gada 19.decembra atbildētāju līguma 2.2.punktu /pers. C/ izmaksā /pers. B/ kompensāciju par viņa daļu laulāto kopīgajā mantā, pārskaitot to uz prasītājas norēķinu kontu /pers. B/ parāda dzēšanai.

/pers. C/ 2019.gada 23.decembrī un 2020.gada 21.februārī no saviem līdzekļiem pārskaitīja prasītājai pa 500 *euro*, kopā 1000 *euro*, bet pēc /pers. A/ prasības celšanas, /pers. C/ atlikušos 3000 *euro* ieskaitīja /pers. B/ kontā, jo viņš vēlējās pats nokārtot finanšu saistības ar māsu.

[2.1.5] Laulātie 2019.gada 19.decembra līguma 1.2.punktā vienojās, ka atbildētājai pieder ¾ daļas no nekustamā īpašuma /nosaukums/, jo tā iegādē tika ieguldīti naudas līdzekļi no atbildētājai atsevišķā īpašumā piederošā dzīvokļa atsavināšanas.

Līgums par laulāto mantas sadali tika noslēgts ar mērķi veikt samaksu prasītājai un sakārtotu laulāto mantiskās attiecības, un nav likumiska pamata atzīt līgumu par laulāto mantas sadali par spēkā neesošu.

[2.2] Nav apmierināms prasījums par piedziņas vēršanu uz atbildētājiem piederošo īpašumu pēc Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta sprieduma civillietā Nr.C12195820, jo prasījums nav konkretizēts, uz kādu nekustamo īpašumu tiek lūgts vērst piedziņu, un nav juridiska pamata vērst piedziņu uz /pers. C/ piederošo nekustamo īpašumu.

/pers. C/ pirms līguma noslēgšanas piederēja ¾ domājamās daļas no minētā nekustamā īpašuma. Atbilstoši Civillikuma 100.panta pirmajai daļai viena laulātā manta neatbild par otra laulātā saistībām.

[2.3] Nav pamatots prasījums par likumisko procentu piedziņu no atbildētāja, jo saskaņā ar Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820 prasītājai ir noteiktas tiesības saņemt no /pers. B/ 6% gadā no nesamaksātā pamatparāda līdz sprieduma izpildei. Ievērojot, ka jautājumā par likumisko procentu piedziņu tiesas spriedums ir stājies spēkā, atkārtoti šādu prasījumu nevar skatīt.

[3] Ar Daugavpils tiesas 2022.gada 14.jūlija lēmumu /pers. A/ prasība nodrošināta, /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/ /pers. C/ piederošajam īpašumam /nosaukums/, kas atrodas /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs/, ierakstīta aizlieguma atzīme atsavināt minēto īpašumu vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, nosakot, ka prasības nodrošinājuma summa nedrīkst pārsniegt prasības summu 38 343,30 *euro*.

[4] Ar Daugavpils tiesas 2022.gada 31.oktobra spriedumu /pers. A/ prasība noraidīta pilnīgi, un atcelts Daugavpils tiesas tiesneses 2022.gada 14.jūlija lēmums par prasības nodrošināšanu.

No prasītājas /pers. A/ atbildētājas /pers. C/ labā piedzīti tiesāšanās izdevumi advokāta palīdzības samaksai 600 *euro*, un valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4 *euro*.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Ar Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820 no /pers.B/ /pers.A/ labā tika piedzīts aizdevuma parāds 30 323,13 *euro*, likumiskie nokavējuma procenti 6706,54 *euro* un tiesas izdevumi 1313,63 *euro*, kopā 38 343,30 *euro*. /pers. A/ noteiktas tiesības saņemt no atbildētāja 6% gadā no nesamaksātās pamatparāda summas līdz sprieduma izpildei.

Minētais spriedums stājies spēkā 2021.gada 24.augustā, bet nav izpildīts un kopējā parāda summa nav samazinājusies.

[4.2] Tiesa konstatēja, ka strīds lietā ir par 2019.gada 19.decembrī starp atbildētājiem noslēgtā līguma par laulāto mantas sadali labticību.

[4.2.1] Norādot, ka laulāto mantas sadales līguma noslēgšana pati par sevi nav neatļauta vai nepieklājīga darbība, bet ievērojot pušu strīdu, tā vērtējama kopsakarā ar Civillikuma 1. un 1415.pantu, tiesa secināja, ka atbildētāji 2019.gada 19.decembrī noslēdzot līgumu par laulāto mantas sadali, noteica laulības laikā iegūtās mantas sastāvu, vienojoties, ka /pers. C/ pieder ¾ domājamās daļas no šī īpašuma /nosaukums/, bet /pers. B/ pieder ¼ domājamā daļa.

[4.2.2] Tiesa secināja, ka šī īpašuma iegādē tika ieguldīti naudas līdzekļi, kas tika saņemti no /pers. C/ atsevišķā īpašumā esošā dzīvokļa īpašuma /adrese B/, atsavināšanas 2004.gada 13.decembrī, bet dzīvoklis bija iegūts par /pers. C/ atsevišķā īpašumā esošiem privatizācijas sertifikātiem.

[4.2.3] Līgumā laulātie vienojās, ka /pers. C/ kā atsevišķa manta pāriet īpašums /nosaukums/, /pers. B/ – 2 transportlīdzekļi, un /pers. C/ izmaksā laulātajam kompensāciju par viņa daļu 4000 *euro*, kas izmaksājama, pārskaitot to uz /pers. A/ kontu /pers. B/ parāda dzēšanai.

[4.2.4] Pārbaudījusi pierādījumus par veiktajiem maksājumiem, tiesa atzina, ka /pers. C/ 2019.gada 23.decembrī ieskaitījusi prasītājas kontā 500 *euro* un 2020.gada 21.februārī 500 *euro*, kopā 1000 *euro*, savukārt 2021.gada 23.augustā ieskaitījusi /pers. B/ kontā 1000 *euro*, 2021.gada 25.augustā 1000 *euro* un 2021.gada 28.augustā 1000 *euro*, kopā 3000 *euro*, ar mērķi – 2019.gada 19.decembra līgums par laulāto mantas sadali 2.2.punkts.

Veiktie maksājumi neliecina par /pers. B/ izvairīšanos no parāda samaksas.

[4.3] Tiesa konstatēja, ka /pers. B/ 2020.gada 17.aprīļa atbildē uz prasītājas pretenziju ir norādījis, ka no parāda 4000 *euro* ir atdoti 1000 *euro*, atlikuši 3000 *euro*. Arī no 2021.gada 2.augusta sprieduma lietā Nr.C12195820 secināms, ka /pers. B/ atzina parādu 3000 *euro* apjomā.

Taču tiesa nevērtēja pušu norādītos apstākļus par parāda rašanās un parāda apmēru, jo spriedums par parāda piedziņu no /pers. B/ ir stājies likumīgā spēkā.

[4.4] Tiesa atzina, ka nav pamata apšaubīt laulāto daļu sadalījumu īpašuma /nosaukums/ sadalē, turklāt līgumā atrunāti un ir izpildīti nosacījumi par kompensācijas izmaksu /pers. B/.

Tā kā nav apstiprinājušies apstākļi par darījuma simulatīvo raksturu, un ka atbildētāji būtu rīkojušies pretēji Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas gribas principam, tiesa secināja, ka apstrīdētais līgums atbilst laulāto kopīgās mantas sadales nosacījumiem, tādēļ ir pamats prasību pilnībā noraidīt.

[4.5] Konstatējot, ka spriedums par parāda piedziņu no /pers. B/ prasītājas labā vēl nav izpildīts, tiesa norādīja uz prasītājas tiesībām vērsties pie tiesu izpildītāja ar pieteikumu par sprieduma piespiedu izpildi atbilstoši Civilprocesa likuma nosacījumiem un lūgt vērst piedziņu uz jebkuru parādniekam piederošo mantu.

[4.6] Tiesa noraidīja prasījumu par likumisko nokavējuma procentu piedziņu, jo tas nav prasījums par parāda samaksas kavējuma sekām, bet prasījums sakarā ar tiesas sprieduma izpildīšanas kavējumu.

[5] Prasītājas /pers.A/ pilnvarota pārstāve zvērināta advokāte Lilija Kalniņa iesniedza apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2022.gada 31.oktobra spriedumu, un lūdz izskatīt lietu pēc būtības un apmierināt prasību daļā par darījumu atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar sekojošiem argumentiem.

[5.1] Pirmās instances tiesa [6.6.] punktā nepamatoti secināja, ka nav apstiprinājušies prasības pieteikumā minētie apstākļi par darījuma simulatīvo raksturu, un ka 2019.gada 19.decembra līguma dalībnieku patiesā griba un darījuma mērķis atbilst laulāto kopīgas mantas sadales nosacījumiem. Tieši lietas materiāli liecina, ka atbildētāji noslēdzot līgumu par laulāto mantas sadali, rīkojās pretēji labai ticībai.

[5.1.1] Atbildētāju /datums/paskaidrojumā tiesai ir tieši norādīts, ka 2019.gada jūnijā /pers. A/ sāka pieprasīt neesošu parādu, tādēļ neatbilst patiesībai sprieduma [6.4.] punktā minētais secinājums, ka lietā nav konstatēts fakts, ka atbildētājai bija zināms par parāda esamību.

[5.1.2] Ar spēkā stājušos 2021.gada 2.augusta Daugavpils tiesas spriedumu ir pierādīts, ka atbildētājs no 2010.gada 18.septembra līdz 2011.gada 1.maijam aizņēmās no /pers. A/ naudas līdzekļus, kopumā 31 323,13 *euro*, no kuriem atdoti ir tikai 1000 *euro*, un tos divos maksājumos parāda dzēšanai pārskaitīja tieši atbildētāja /pers. C/. Tas darīts, lai mēģinātu pārliecināt prasītāju par parādsaistību nokārtošanas uzsākšanu.

Uzskata, ka apstrīdētais laulāto mantas sadales līgums ir jāvērtē kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu un 1415.pantu kā neatļautās un nepieklājīgās

darbības, kuru mērķis bija izvairīties no parādsaistības izpildīšanas.

[5.2] Tiesa secinot, ka nav iesniegti pierādījumi, kas apšauba laulāto daļu sadalījumu īpašuma /nosaukums/ sadalē, neņēma vērā, ka /pers. C/ pārdeva dzīvokli /adrese B/ 2004.gada 13.decembrī, bet nekustamo īpašumu /nosaukums/ /pers. B/ ieguva 2002.gada 11.aprīlī. Tas liecina, ka /pers. C/ naudas līdzekļus no sava dzīvokļa atsavināšanas 2004.gadā nevarēja ieguldīt īpašuma /nosaukums/iegādē.

[5.2.1] Spriedumā bez ievērības un novērtējuma atstāts atbildētāju paskaidrojumā norādītais apstāklis, ka nekustamā īpašuma /nosaukums/iegādes laikā /uzvārds/ ģimenei naudas līdzekļu pirkumam nebija, un īpašums tika nopirkts par /pers. A/ naudas līdzekļiem.

Lietā nav pierādījumu atbildētāju apgalvojumam, ka pēc 2004.gadā pārdotā /pers. C/ piederošā dzīvokļa /adrese B/, par to saņemtā nauda tika pilnībā atdota /pers. A/, ko viņa bija devusi īpašuma/nosaukums/ iegādei.

[5.2.2] Atbildētāji savā paskaidrojumā labprātīgi atzinuši, ka nekustamais īpašums /nosaukums/ nopirkts par /pers. A/ naudas līdzekļiem un apņēmušies naudu /pers. A/ atdot, bet nav pierādījuši, ka nauda tika atdota. Tādēļ kļūdains ir tiesas secinājums, ka nav pierādījumu, uz kuru pamata varētu apšaubīt daļu sadalījumu īpašuma /nosaukums/ sadalē.

[5.3] Uzskata, ka 2019.gada 19.decembra līgumam par laulāto mantas sadali piemīt simulatīvs raksturs, un atbildētāji ir rīkojušies pretēji labas gribas principam. Atbildētājai nevarēja piederēt ¾ domājamās daļas no nekustamā īpašuma /nosaukums/, jo nekustamais īpašums iegādāts par prasītājas naudas līdzekļiem, un neviens no atbildētājiem nav ieguldījis savus naudas līdzekļus šī īpašumā iegādē.

[6] Tiesas sēdē prasītājas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja pēc sūdzībā norādītiem motīviem, un papildus paskaidroja, ka laulības līguma noslēgšanas rezultātā, kas ir atbildētāju negodprātīga rīcība, sprieduma izpilde par parāda piedziņu prasītājas labā ir neiespējama, un izpildu rakstu nav lietderīgi nodot zvērinātam tiesu izpildītājam izpildei, jo /pers. B/ nav nekādas mantas, ir tikai divas vecas automašīnas, kas viņa īpašumā nodotas pēc laulāto laulības līguma.

Tiesas sēdē atbildētāju pārstāve apelācijas sūdzībai nepiekrita, un papildus norādīja, ka līdz 2019.gada 19.decembrim laulātajiem bija likumiskās mantiskās attiecības. Atbildētāji atzīst, ka 2019.gada jūnijā bija ģimenes strīds un prasītāja sāka atprasīt parādu no /pers. B/, atzīst, ka arī 2020.gada 4.aprīlī viņš saņēma prasītājas pretenziju. Laulātie 2019.gada 19.decembra līgumā sadalīja laulāto kopīgo mantu, parādus nedalīja, jo parādu saistība netika apzinātas. Pārstāve atzina, ka spriedums par parāda piedziņu nav izpildīts, jo atbildētājam /pers. B/ nav mantas un ienākumu sprieduma izpildei, un izpildu raksta nodošana izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam nav lietderīga.

Motīvu daļa

[7] Civillietu tiesas kolēģija, ņemot vērā apelācijas sūdzību saturu, pušu pārstāvju paskaidrojumus, novērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus atzīst, ka celtā prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[8] Prasītājas pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Lilija Kalniņa iesniedza apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2022.gada 31.oktobra spriedumu, un lūdz izskatīt lietu pēc būtības un apmierināt prasību daļā par darījumu atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības apelācijas sūdzības apjomā, jo pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts.

[9] Lietā konstatēts, ka ar Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820 no /pers.B//pers. A/ labā piedzīts parāds 38 343,30 *euro*, nosakot prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus par laiku līdz sprieduma izpildei. Spriedums stājās spēkā 2021.gada 24.augustā un /pers. B/ labprātīgi spriedumu nav izpildījis. Prasītāja prasībā un apelācijas sūdzībā norāda, ka minētā tiesas spriedumu izpilde ir neiespējama, jo atbildētāji kā laulātie 2019.gada 19.decembrī ir noslēguši līgumu par laulāto mantas sadali, rīkojušies pretēji labas ticības principam, un atbildētājam /pers. B/ vispār nav mantas uz ko vērst piedziņu.

[9.1] Nepastāv strīds par to, ka prasītāja /pers. A/ ir uzskatāma par atbildētāja /pers. B/ kreditori, tādejādi, arī par trešo personu saistībā ar atbildētāju /pers. B/ un /pers. C/ noslēgto līgumu par laulāto mantas sadali.

Respektīvi, par kreditoru sauc personu, kurai no saistības izriet kaut kādas mantiski nozīmīgas tiesības. Personu, kurai no saistības izriet pienākums vai pienākumi, sauc par parādnieku.

Saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma (Civillikuma 1402.pants). Darījumi ir izplatītākais saistību tiesību rašanās veids.

Minētajā lietā prasītājas ieskatā, lai izpildītu Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu, ar kuru no /pers. B/ /pers. A/ labā piedzīts parāds 38 343,30 *euro*, piedziņa vēršama uz nekustamo īpašumu /nosaukums/, kas kopš 2002.gada 3.janvāra piederēja /pers. B/, bet pamatojoties uz 2019.gada 19.decembra līgumu atbildētāja īpašuma tiesības ir izbeigušās 2020.gada 24.aprīlī, un īpašumu ieguva atbildētāja /pers. C/ kā laulātās atsevišķu mantu.

[9.2] Laulātie /pers. B/ un /pers. C/, kas noslēguši laulību 1992.gada 6.jūnijā, līgumā par laulāto mantas sadali, kas noslēgts 2019.gada 19.decembrī 1.punktā noteica laulāto kopīgas mantas sastāvu, tas ir nekustamais īpašums /nosaukums/ un divi transporta līdzekļi - Renaut Master un VW Golf plus. Līguma 1.2.punktā laulātie vienojās, ka nekustamais īpašums pieder laulātajiem sekojošas daļās: /pers. C/ ¾ domājamās daļas un /pers. B/ ¼ domājamā daļa no nekustama īpašuma. Transporta līdzekļi laulātajiem pieder vienādās daļās.

Līguma par laulāto kopmantas sadali laulātie 2.1.1.punktā vienojās, ka ar līguma noslēgšanas brīdi par /pers. C/ atsevišķo mantu tiek noteikts nekustamais īpašums /nosaukums/, un par /pers. B/ atsevišķo mantu divi transporta līdzekļi. Lai mantas sadalījums būtu līdzvērtīgs, puses vienojās, ka laulātā /pers. C/ izmaksā laulātajam /pers. B/ kompensāciju par viņa daļu kopīgajā mantā, kas pēc mantas sadales palikusi laulātās īpašumā 4000 *euro* apmērā.

[9.3] No lietā iesniegtā /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatu nodalījuma Nr./numurs/ zemesgrāmatas noraksta izriet, ka nekustamais īpašums /nosaukums/ ar kadastra numuru /numurs/ sastāv no zemes gabala 0,517 ha platībā, uz zemes gabala atrodas namīpašums: dzīvojamā māja un astoņas palīgceltnes, pievienota būve (ar kadastra apzīmējumu /numurs/) 22.12.2014., atrodas /adrese A/, un pamatojoties uz 2002.gada 3.janvāra pirkuma līgumu īpašuma tiesības ir reģistrētas uz atbildētāja /pers. B/ vārda 2002.gada 11.aprīlī. Pamatojoties uz 2019.gada 19.decembra līgumu atbildētāja /pers. B/ īpašuma tiesības izbeigušās 2020.gada 24.aprīlī, un par īpašnieci kļuva atbildētāja /pers. C/, un zemesgrāmatā II daļas 1.iedaļā 7.2.punktā norādīts nekustamais īpašums ir laulātā atsevišķa manta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka noslēdzot līgumu ar savu laulāto /pers. C/, ar kuru minētais īpašums tiek atzīts par viņas laulātās atsevišķu mantu, atbildētājs /pers. B/ rīkojies negodprātīgi, pārkāpjot Civillikuma 1.pantu, jo izlemjot jautājumu par piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu, lai izpildītu tiesas spriedumu, ir jāņem vērā apstāklis, ka tas bija atbildētāja /pers. B/ īpašums. Prasība cita starpā pamatota arī ar Civillikuma 89.pantu.

[9.4] Civillikuma 91.panta otrās daļas otrais teikums nosaka, ka tas, ka nekustamais īpašums ir viena laulātā atsevišķa manta, ierakstāms zemesgrāmatā.

Tātad, iegūstot laulības laikā nekustamu īpašumu, zemesgrāmatā par tā piederību vienam laulātajam izdarāms piemetinājums.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa noteic, ka, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru. Tas nozīmē, ka tiesai, lemjot par lietu, vispirms ir jāorientējas uz līdzīgām lietām, kas jau reiz ir izspriestas.

Kaut arī judikatūru veido dažādu tiesu instanču nolēmumi, tomēr konkrētajā gadījumā principiāla nozīme ir Senāta 2020.gada 29.aprīļa lēmumā

lietā Nr. SKC-107/2020 paustajām juridiskajām atziņām par Civillikuma normu interpretāciju un piemērošanu jautājumos par laulāto īpašuma tiesisko stāvokli, jo tieši Augstākās tiesas Senāts izlemj nozīmīgus tiesību piemērošanas jautājumus.

Respektīvi, Senāts ar minēto lēmumu lietā Nr.SKC-107/2020 ir atkāpies no 2017.gada 5.jūlija spriedumā lietā Nr. SKC-245/2017 (C28317513) paustās atziņas, ja zemesgrāmatā nav neviens no Zemesgrāmatu likuma 16.panta 1.punkta a) apakšpunktā minētajiem piemetinājumiem, tad pieņemams, ka ierakstītajam laulātajam īpašums pieder vienam pašam (skat. *Augstākās tiesas 2020.gada 29.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKC-107/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0429. SKC010720.7.L) 13.punkts*).

Vienlaikus Senāts ir atzinis, ka laulāto likumiskajās mantiskajās attiecībās pastāv laulāto kopīgās mantas prezumpcija trešo personu interesēs, it sevišķi kreditoru interesēs, pamatojoties uz Civillikuma 91.panta otro daļu (turpat, 8.punkts).

Iztrūkstot piemetinājumam par laulības laikā iegūto nekustamo īpašumu kā laulātā atsevišķo mantu vai *ipso jure* atsevišķas mantas statusu, ir prezumējams, ka laulāto ārējās attiecībās ar trešajām personām nekustamajam īpašumam ir laulāto kopīgas mantas tiesiskais statuss (turpat, 8.1.punkts).

Kamēr zemesgrāmatā nav ierakstīts, ka konkrētā manta ir viena laulātā atsevišķa manta, saskaņā ar publiskās ticamības principu attiecībā pret trešajām personām (piedzinējiem) šī manta formāli pieder pie laulāto kopīgās mantas, ja vien nepastāv *ipso jure* atsevišķās mantas statuss (turpat, 10.punkts).

Senāts arī norādījis, ka priekšroka dodama laulāto kopīgās mantas prezumpcijai, jo Civillikuma 994.panta pirmajā daļā noteiktā prezumpcija atšķirībā no minētā likuma 91.panta otrajā daļā noteiktās nevar nodrošināt atbilstošu un taisnīgu kreditoru aizsardzību parāda piedziņas apstākļos, kad pastāv laulāto likumiskās mantiskās attiecības (turpat, 11.punkts).

Nodibināts, ka līdz 2019.gada 19.decembrim starp atbildētājiem pastāvēja laulāto likumiskās mantiskās attiecības. Nekustamais īpašums /nosaukums/ 2002.gada 11.aprīlī reģistrēts zemesgrāmatā uz atbildētāja /pers. B/ vārda, pamatojoties uz 2002.gada 3.janvāra pirkuma līgumu, bez piemetinājuma, ka konkrēta manta ir viena laulātā atsevišķa manta.

[9.5] Lietā noskaidrots, ko apstiprina arī pušu pārstāves tiesas sēdē, ka pirms līguma koroborēšanas zemesgrāmatā, atbildētājs /pers. B/ saņēma 2020.gada 4.aprīļa prasītājas /pers. A/ pretenziju par parāda samaksu (lietas 18.lapa), jo ģimenē vēl 2019.gada vasarā notika strīds starp prasītāju un atbildētāju /pers. B/ par parāda esamību un samaksu, kam 2020.gada 25.jūnijā sekoja prasības celšana pirmās instances tiesā par parāda piedziņu no atbildētāja /pers. B/. Tādejādi lietā viennozīmīgi konstatējams, ka laulātie 2019.gada 19.decembrī noslēdzot laulības līgumu par laulāto kopīgas mantas sadali zināja par esošajām laulātā /pers. B/ parāda saistībām, kas nav izpildītas, vēl vairāk, ka prasītāja un atbildētājs /pers. B/ ir brālis un māsa. Laulātie 2019.gada 19.decembra līgumā vienojās tikai par kopīgas mantas sastāvu un sadali, par parādu saistībām laulātie nav vienojušies.

Minētā sakarā apelācijas instances tiesā atbildētāju pārstāve atzina, ka līdz 2019.gada 19.decembrim starp laulātajiem pastāvēja laulāto likumiskās mantiskās attiecībās, un strīdus nekustamajam īpašumam /nosaukums/ bija laulāto kopīgās mantas statuss. Noslēdzot līgumu par laulāto mantas sadali, pārtraucot līdz tam pastāvošās laulāto likumiskās mantiskās attiecības parāds prasītājai vispār nebija atdots, par ko zināja abi atbildētāji, un tikai līguma 2.6 punktā laulātie noteica, ka kustama un nekustama manta, kas tiks iegūta pēc šī līguma noslēgšanas, piederēs tam laulātajam kā atsevišķa manta, uz kura vārda tā tiks iegūta.

[9.6] Lietā noskaidrots, ko atzina arī pušu pārstāves apelācijas instances tiesā, ka arī šobrīd 2021.gada 2.augusta Daugavpils tiesas spriedums par parāda piedziņu nav izpildīts, un nav lietderīgi sākt piedziņas procesu caur zvērinātu tiesu izpildītāju, jo atbildētājam /pers. B/ nav mantas un ienākumu uz ko vērst piedziņu, jo viņa īpašumā pēc līguma ir tikai divas vecas automašīnas. Minētajā spriedumā konstatēts, ka pamatojoties uz 2010.gada 18.septembra parādzīmi atbildētājs /pers. B/ no prasītājas /pers. A/ ir aizņēmies naudas līdzekļus, noteiktajā termiņās nav atdevis, kā arī pēc 2020.gada 4.aprīļa pirmstiesas brīdinājuma atbildētājs samaksu nav veicis.

Civilprocesa likuma 96.panta otrā daļa noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

[9.7] Attiecībā uz laulāto likumiskām mantiskām attiecībām Civillikuma 110.panta otrajā daļā noteikts, ka laulāto mantas sadalīšana neatņem laulāto kreditoriem viņu tiesības. Trešo personu iegūtās tiesības paliek spēkā.

Savukārt, regulējot laulāto līgumiskās mantiskās attiecības, Civillikuma 115.panta trešajā daļā noteikts, ka laulības līguma noteikumi, kas aprobežo trešo personu iegūtās tiesības uz laulāto mantu, šīs trešās personas nesaista.

Tas nozīmē, ka šādā gadījumā ievērojams trešo personu iegūto tiesību aizsardzības princips. No minētā secināms, ka, izbeidzot laulāto likumiskās mantiskās attiecības, īpašu aizsardzību bauda arī kreditoru saistībtiesiskie prasījumi, kas iegūti (radušies) pirms laulības līguma noslēgšanas (sk. *Augstākās tiesas 2018.gada 15.maija sprieduma lietā Nr.SKC-88/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0515.C31441312.1.S) 8.2.punktu un Senāta 2020.gada 2.jūlija spriedumu lietā Nr.SKC-65/2020 (ECLI:VL:AT:0702.C12186616.8.S*).

Konkrētajā gadījumā lietā secināms, ka 2019.gada 19.decembra līgums neskar /pers. A/ agrāk iegūtās tiesības vērst piedziņu uz /pers. B/ daļu laulāto kopīgajā mantā.

Nav izslēgts, ka laulības līgumi tiek slēgti nolūkā aprobežot trešo personu iespējamās tiesības. Prof., Dr.habil.iur. Jānis Vēbers, komentējot likuma noteikumus, norādījis, ka, neskatoties uz līguma noteikumiem, trešās personas var realizēt savas tiesības uz mantas piedziņu. Un nav svarīgi, vai laulātie šādu līgumu ir slēguši ar nodomu ierobežot, mazināt kādas trešās personas tiesības, vai arī tie rīkojušies bez šāda nodoma (sk. *Vēbers J. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ģimenes tiesības. R.: Mans īpašums, 2000, 40., 160.lpp.*).

Tādējādi, kreditori un trešās personas var realizēt savas tiesības uz piedziņu, neapstrīdot laulības līgumu, analoģiski kā tas ir mantas dāvinājuma gadījumā atbilstoši Civillikuma 1927.pantam, proti, no parādiem nevar atbrīvoties, dāvinot visu mantu. Kreditoriem ir tiesības sekot mantai un prasīt apmierinājumu no tās bez dāvinājuma līguma atcelšanas. Minētais nozīmē, ka neskatoties uz līguma noteikumiem un līgumslēdzēju nodomu, kreditori un trešās personas var realizēt savas tiesības uz piedziņu, neapstrīdot laulības līgumu.

[9.8] Civillikuma 89.panta otrajā daļā noteikts, ka viss, ko laulības laikā laulātie iegūst kopīgi vai viens no viņiem, bet ar abu laulāto līdzekļiem vai ar otra laulātā darbības palīdzību, ir abu laulāto kopīga manta: šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta pieder abiem līdzīgās daļās. Šajā normā ir regulēti laulāto kopīgas mantas rašanās priekšnoteikumi, kā arī sadalījums laulāto starpā.

Tādējādi tā manta, ko laulības laikā laulātie ieguvuši atbilstoši kādam no Civillikuma 89.panta otrajā daļā paredzētajiem līdzdalības veidiem, ir uzskatāma par viņu kopīgo mantu. Šī manta pieder laulātajiem tādās daļās, kādās viņi kopīgi ir piedalījušies tās iegūšanā, un vienīgi tad, ja nav iespējams pietiekami precīzi noteikt katra laulātā ieguldījuma apmēru, attiecīgā manta atzīstama par piederošu abiem laulātajiem vienādās daļās.

Atbilstoši Civillikuma 93.pantam, ja laulāto kopīgais nekustamais īpašums ierakstīts zemesgrāmatā uz viena laulātā vārda, pieņemams, ka otrs laulātais savu daļu šajā īpašumā nodevis viņa pārvaldībā.

Šajā gadījumā, ja piedziņa vēršama uz nekustamo īpašumu, kuram zemesgrāmatā nav piemetinājuma par viena laulātā atsevišķu mantu un *ipso jure* nav atsevišķas mantas statuss, tad piedziņas gadījumā piemērojama Civillikuma 89.panta otrajā daļā ietvertā prezumpcija – šaubu gadījumā jāpieņem, ka šī manta abiem pieder līdzīgās daļās (sk. *Augstākās tiesas 2020.gada 29.aprīļa lēmuma lietā Nr.SKC-107/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0429. SKC010720.7.L) 14.punkts*).

Tādā veidā prasītājai kā kreditorei atzīstamas tiesības vērst piedziņu uz nekustamā īpašuma /nosaukums/ ar kadastra numuru /numurs/, kas atrodas /adrese A/, ½ (vienu otro) domājamo daļu, uz kuru /pers. C/ nostiprinātas īpašuma tiesības Daugavpils tiesas /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs/. Pārējā daļā prasība par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu noraidāma.

[9.9] Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka prasītāja īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 413.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa, ievērojot apelācijas sūdzības motīvus, apmierināja daļēji prasību par tiesībām vērst piedziņu uz nekustamo īpašumu, pēc būtības izskatot lietu pretēji pirmās instances tiesas spriedumam.

[10] Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summa piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Ceļot prasību tiesā, prasītāja samaksāja valsts nodevu 70 *euro*, par prasības nodrošināšanu 70 *euro*, kā arī valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu 70 *euro,* kopā 210 *euro* (lietas 6., 7., 66.lapa).

Tā kā apelācijas instances tiesā prasība apmierināta daļēji, prasītājai atzītas tiesības vērst piedziņu uz nekustamā īpašuma /nosaukums/ ½ domājamo daļu, tad no atbildētājiem vienādās daļās (no katra – ½ daļa) prasītājas labā proporcionāli apmierinātajai daļai piedzenami tiesas izdevumi, no katra atbildētāja – 52,50 *euro* (105 ÷ 2).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmajai daļai lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu nosūtīšanu pirmās instances tiesā 4 *euro*, kas nav samaksāti iepriekš (lietas 2.lapa). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu no atbildētājiem /pers. B/ un /pers. C/ valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, no katra atbildētāja 2 *euro*.

[11] Ar Daugavpils tiesas 2022.gada 14.jūlija lēmumu prasība nodrošināta un /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/ /pers. C/ piederošajam īpašumam /nosaukums/, kas atrodas /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs/ ierakstīta aizlieguma atzīme atsavināt minēto īpašumu vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, nosakot, ka prasības nodrošinājuma summa nedrīkst pārsniegt prasības summu 38 343,30 *euro.*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 140.panta sesto daļu noraidot prasību, tiesa spriedumā atceļ prasības nodrošinājumu. Prasības nodrošinājums saglabājas līdz dienai, kad spriedums stājas likumīgā spēkā.

Apelācijas instances tiesa /pers. A/ prasību apmierināja daļēji, atzīstot prasītājas tiesības vērst piedziņu uz nekustamā īpašuma /nosaukums/, /adrese A/, kadastra numurs /numurs/, ½ (vienu otro) domājamo daļu, pamatojoties uz Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820. Pārējā daļā prasību noraidīja.

Ņemot vērā minēto, ar sprieduma stāšanos likumīgā spēkā ir grozāms Daugavpils tiesas tiesnese s 2022.gada 14.jūlija lēmums par prasības nodrošināšanu, ar kuru /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/ /pers. C/ piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs/, ierakstīta aizlieguma atzīme, nosakot, ka uz minētā nekustamā īpašuma ½ domājamo daļu ir saglabājama aizlieguma atzīme.

[12] Civilprocesa likuma 204.[1] pantā noteikts, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Līdz ar to atbildētājiem nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu, 454.pantu un 204.[1] pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. A/ prasību pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu.

Atzīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, tiesības, pamatojoties uz Daugavpils tiesas 2021.gada 2.augusta spriedumu civillietā Nr.C12195820, ar kuru no /pers. B/ /pers. A/ labā piedzīts parāds 30 323,13 *euro*, likumiskie nokavējuma procenti 6706,54 *euro*, tiesas izdevumi 1313,63 *euro,* kopā 38 343,30 *euro*, un atzītas prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus par laiku līdz sprieduma izpildei, saņemt apmierinājumu no nekustamā īpašuma /nosaukums/, /adrese A/, un vērst piedziņu uz nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs/, ½ (vienu otro) domājamo daļu, uz kuru /pers. C/ nostiprinātas īpašuma tiesības Daugavpils tiesas /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatu nodalījumā Nr./numurs/.

Pārējā daļā prasību par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu un piedziņas vēršanu uz nekustamo īpašumu noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā tiesas izdevumus 52,50 *euro,* kas iemaksājami prasītājas kontā Nr./konta numurs/ AS Luminor banka.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā tiesas izdevumus 52,50 *euro,* kas iemaksājami prasītājas kontā Nr./konta numurs/ AS Luminor banka.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2 *euro*, kas iemaksājami kontā - saņēmēja Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, konta Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21490 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, norādot lietas numuru un personas datus.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2 *euro*, kas iemaksājami kontā - saņēmēja Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, konta Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21490 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, norādot lietas numuru un personas datus.

Ar sprieduma stāšanos likumīgā spēkā grozīt Daugavpils tiesas tiesnese s 2022.gada 14.jūlija lēmumu par prasības nodrošināšanu, ar kuru /nosaukums/ pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs/ /pers. C/, personas kods /personas kods/, piederošajam nekustamajam īpašumam /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs/, ierakstīta aizlieguma atzīme minēto īpašumu atsavināt vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām, nosakot, ka uz minētā nekustamā īpašuma ½ domājamo daļu saglabājama aizlieguma atzīme.

Noteikt atbildētājiem termiņu sprieduma daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas 2023.gada 12.aprīļa Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā un iemaksājot drošības naudu 300 *euro* kontā – saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr.90000068892, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, konta Nr.LV83TREL8280010000000, ekonomiskās klasifikācijas kods: F22010010, norādot lietas numuru un personas datus.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese I.Tabore

Tiesnese V.Lohova